

Одеський національний медичний університет
Факультет фармацевтичний
Кафедра фармакології та фармакогнозії

Силабус вибіркової навчальної дисципліни
«ФАРМАКОЛОГІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ПРИ
ЗАХВОРЮВАННЯХ ОРГАНІВ РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ»

Обсяг	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Семестр, рік навчання	III-IV семестр, II рік навчання (Доктор філософії)
Дні, час, місце	Згідно розкладу в аудиторіях № 1-5 кафедри фармакології та фармакогнозії (цикл фармакології): м. Одеса, вул. Ольгіївська, 4
Викладачі	Рожковський Я. В., завідувач кафедри, д. м. н., професор; Кресюн В.Й., академік НАМН України, д.мед.н., професор; Антоненко П.Б., д.мед.н., професор; Лобашова К.Г., к.мед.н., доцент; Шемонаєва К. Ф., к.мед.н., доцент; Остапчук К. В., к.мед.н., асистент; Антоненко К.О., к.біол.н., асистент
Контактний телефон	(048) 717-35-45
E-mail	pharmacology@onmedu.edu.ua
Робоче місце	м. Одеса, вул. Ольгіївська, 4, кафедра фармакології та фармакогнозії (цикл фармакології)
Консультації	Консультації проводяться викладачами кафедри за графіком: Очні консультації: четвер з 14.30 до 17.00; субота з 9.00 до 13.00 Онлайн консультації: четвер з 15.00 до 17.00; субота з 9.00 до 13.00 https://moodle.odmu.edu.ua/ або через Microsoft Teams/Telegram/viber/Zoom

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами ступеня доктора філософії буде здійснюватися через очні зустрічі. У разі дистанційного навчання – за допомогою електронної пошти pharmacology@onmedu.edu.ua та програм: Microsoft Teams, Zoom, Telegram, Viber.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення вибіркової навчальної дисципліни є дослідження застосування лікарських засобів, які використовуються в комплексній терапії хворих до, під час та після стоматологічних втручань, а

також для лікування захворювань твердих тканин зуба і слизової оболонки порожнини рота.

Пререквізити: базується на вивченні здобувачами ступеня доктора філософії фармакології, клінічної фармакології, хірургічної стоматології, терапевтичної стоматології, ортодонтії тощо, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами.

Постреквізити: закладає основи формування умінь застосовувати знання про фармакологію лікарських засобів в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Мета курсу: оволодіння комплексом знань, вмінь, навичок раціонального й безпечного для здоров'я людини застосування лікарських засобів під лікування та попередження захворювань органів ротової порожнини, що має зменшити частоту або попереджати виникнення небажаних ефектів для проведення планування та виконання власних досліджень, для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки, виконання функціональних обов'язків, пов'язаних з раціональним вибором лікарських препаратів в стоматології.

Основними завданнями вибіркової навчальної дисципліни є надання здобувачам ступеня доктора філософії знань щодо різновидів, механізмів розвитку, причин та клінічних проявів побічної дії лікарських препаратів в стоматології; застосування лікарських засобів, які використовуються для підготовки хворих до стоматологічних втручань, а також для лікування захворювань твердих тканин зуба і слизової оболонки порожнини рота; надання здобувачам ступеня доктора філософії знань щодо прогнозування взаємодії між лікарськими засобами, оцінювання співвідношення ризик/користь при застосуванні лікарських препаратів різних фармакологічних груп.

Очікувані результати:

В результаті вивчення вибіркової навчальної дисципліни здобувачі ступеня доктора філософії **повинні знати:**

- Основні шляхи фармакологічної корекції стоматологічних захворювань;
- Номенклатуру та класифікації лікарських засобів, що використовуються в стоматології;
- Фармакологічну характеристику основних лікарських засобів, що застосовуються в стоматології;
- Показання та протипоказання до застосування лікарських засобів в стоматології;
- Прояви можливих побічних реакцій лікарських засобів, симптоми передозування сильнодіючими та отруйними лікарськими засобами, методи їх попередження та принципи лікування.

Здобувачі повинні вміти:

- Надавати фармакологічну характеристику* лікарським засобам, логічно пов'язувати механізм дії з фармакодинамікою, фармакодинаміку з показаннями, а побічні ефекти з протипоказаннями до їх застосування;

- Оцінювати співвідношення користь/ризик при застосування лікарських засобів;
- Визначати прояви можливих побічних реакцій лікарських засобів, симптоми передозування сильнодіючими та отруйними лікарськими засобами, методи їх попередження та принципи лікування;
- Обґрунтовувати вибір препаратів для лікування захворювань органів ротової порожнини;
- Розпізнавати картину отруєння лікарськими засобами препаратами з різних груп та призначати відповідну фармакотерапію отруєння.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у семінарських заняттях (45 год.) та організації самостійної роботи здобувачів (45 год.).

Під час викладання дисципліни використовуються такі методи навчання: *на семінарських заняттях* пояснення, мультимедійні презентації, ситуаційне навчання, симуляційне навчання, усне опитування, тестування, виконання індивідуальних завдань, *самостійна робота* з інформаційними ресурсами кафедри, науковою літературою.

Зміст навчальної дисципліни

Теми семінарських занять:

- Тема 1. Засоби, що подразнюють та захищають рецепти.
- Тема 2. Наркотичні та ненаркотичні анальгетики.
- Тема 3. Психотропні засоби. Засоби для наркозу.
- Тема 4. Засоби, що впливають на обмін речовин.
- Тема 5. Засоби, що впливають на зсідання крові. Протиалергічні засоби.
- Тема 6. Антисептики та дезінфікуючі засоби в стоматології.
- Тема 7. Антибіотики. Принципи антибіотикотерапії. Синтетичні протимікробні засоби.
- Тема 8. Фармакотерапія екстремальних станів та гострих отруєнь.
- Тема 9. Лікування і профілактика захворювань твердих тканин зубів та пульпиту.
- Тема 10. Лікарські речовини, що використовуються при періодонтиті, захворюваннях пародонту та слизової оболонки ротової порожнини.

Теми самостійних робіт:

- Тема 1. Особливості фармакології холінергічних та адренергічних засобів, їх застосування в стоматології.
- Тема 2. Особливості використання окремих груп психотропних засобів депримууючої та стимулюючої дії. Відпрацювання практичних навиків виписування рецептів.

Тема 3. Лікарські та хімічні речовини, які викликають зловживання, нарко- і токсикоманії. Медико-соціальні аспекти та допомога при гострих та хронічних отруєннях.

Тема 4. Загальні принципи лікування серцевої недостатності, ішемічної хвороби серця. Відпрацювання практичних навиків призначення.

Тема 5. Антигіпертензивні засоби. Комбіноване застосування. Лікарські засоби при гіпертензивному кризі та колапсі. Відпрацювання практичних навиків призначення антигіпертензивних засобів та виписування рецептів.

Тема 6. Засоби, що впливають на кровообіг мозку та периферичний кровообіг. Фармакотерапія мігрені. Ангіопротектори. Відпрацювання практичних навиків призначення окремих груп та виписування рецептів.

Тема 7. Протизапальні засоби в стоматології. Препарати глюкокортикоїдів. Повільно діючі протизапальні засоби. Особливості використання. Небажана дія. Відпрацювання практичних навиків призначення.

Тема 8. Лікарські засоби, що впливають на фосфорно-кальцієвий обмін. Особливості використання. Відпрацювання практичних навиків призначення.

Тема 9. Стимулятори метаболічних процесів. Біогенні стимулятори та інші біогенні засоби. Ферментативні засоби та інгібітори ферментів. Відпрацювання практичних навиків призначення та виписування рецептів.

Тема 10. Сучасні принципи хіміотерапії. Небажані ефекти сульфаніламідів і антибактеріальних засобів різних хімічних груп. Відпрацювання практичних навиків виписування рецептів.

Перелік рекомендованої літератури

Основна (базова):

1. Загальна фармакологія : підручник / Чекман І.С., Беленічев І.Ф., Горчакова Н.О., Лук'янчук В.Д., Бухтіярова Н.В., Моргунцова С.А. – Запоріжжя, Київ, 2016. – 168 с.

2. Фармакологія: підручник для студ. мед. ф-тів / Чекман І.С., Горчакова Н.О., Казак Л.І. [та ін.]; за ред. проф. І.С.Чекмана. – Вид. 4-те. – Вінниця: Нова книга, 2017. – 784 с.

3. Фармакологія в рисунках і схемах / В.В.Годован ; за ред. В.Й.Кресюна. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 464 с. : іл.

4. Betram G Katzung Basic and Clinical Pharmacology, 14th Edition. - McGraw-Hill Medical, 2018.- 1235.

5. Побочное действие лекарств. (Логика безопасности лекарств) / С. Под ред. С. М. Дроговова. Х. : СИМ, 2010.- 480 с.

6. Клиническая фармакология и фармакотерапия : учебник. – 3-е изд., доп. и перераб. / под ред. В.Г.Кукеса, А.К.Стародубцева. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2012. – 832 с.

Допоміжна

1. Фармацевтический сектор: фармаконадзор за лекарственными препаратами для человека / Под ред. А.В.Стефанова и др. – К.: МОРИОН, 2003. – 216 с.
2. Goodman and Gilman's The Pharmacological Basis of Therapeutics / 13th edition. – Laurence L. Brunton, 2018. - 1440 p.
3. Государственная Фармакопея Украины: в 3 т. / ГП «Украинский научный фармакопейный центр качества лекарственных средств». - второй вид. - Харьков: ГП «Украинский научный фармакопейный центр качества лекарственных средств», 2014.
4. Компендиум 2019 – лікарські препарати / За ред. В.І.Коваленка. – Морион, 2019. – 784 с.

9. Інформаційні ресурси

1. Державний Експертний Центр МОЗ України <http://www.dec.gov.ua/index.php/ua/>
2. ДП "Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів" <http://sphu.org/>
3. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>
Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Ресурс по прогнозуванню межлекарствених взаємодій (основан на інструкціях FDA, на англійському мові) URL: <http://www.drugs.com>
5. Ресурс-справочник лікарствених засобів и прогнозування межлекарствених взаємодій (на англійському мові). URL: <http://www.medscape.org>
6. Ресурс лікарських засобів «Компендіум» <http://compendium.com.ua>
7. Ресурс по взаємодії лікарських засобів <http://medicine.iupui.edu/flockart/>

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль

Здійснюється на кожному семінарському занятті за допомогою: тестування, структурованих письмових робіт, на основі виписування рецептів, розв'язування ситуаційних задач.

Поточне оцінювання здобувачів ступеня доктора філософії по відповідних темах проводиться за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно).

Значення оцінки «відмінно». Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання та вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування та нахили.

Значення оцінки «**добре**». Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

Значення оцінки «**задовільно**». Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Значення оцінки «**незадовільно**». Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, які становлять незначну частину навчального матеріалу.

В кінці вивчення дисципліни поточна успішність розраховується як середній бал усіх отриманих здобувачем оцінок за традиційною шкалою, округлене до 2 (двох) знаків після коми.

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль не проводиться, вивчення дисципліни завершується заліком на останньому практичному занятті.

Залік отримують здобувачі, які не мають пропусків семінарських занять або відпрацювали пропущені аудиторні заняття і мають середній бал не менше, ніж 3,00.

Самостійна робота здобувачів.

Контроль самостійної роботи:

Контроль самостійної роботи здобувачів докторського ступеню, яка передбачена темою поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному семінарському занятті.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика вивчення вибіркової навчальної дисципліни визначається системою вимог, які викладач пред'являє до здобувача при вивченні дисципліни. Вимоги стосуються відвідування всіх семінарських занять (неприпустимість пропусків, запізень), правил поведінки на заняттях (активна участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи), заохочень і стягнень. Політика навчальної дисципліни вибудовується з урахуванням норм законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту і положень ОНМедУ, інших нормативних документів.

Політика щодо дедайнів та перескладання:

До залікового заняття допускаються здобувачі, які відвідали всі семінарські заняття та мають середній бал не нижчий за 3,0. Перескладання незадовільних оцінок і пропусків занять дозволяється протягом 2-х тижнів без дозволу декана в дні консультацій і відпрацювань, пізніше – за дозволом декана; при дистанційному онлайн-навчанні – в терміни, визначені й узгоджені з викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни; надання достовірної інформації про результати

власної навчальної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації; не допускається списування та плагіат.

Політика щодо відвідування: відвідування семінарських занять є обов'язковим, виключення можливі лише у разі затвердження індивідуального графіку навчання для окремого здобувача. Не допускаються запізнення на заняття. Пропуск занять, незалежно від причини пропуску, здобувач докторського ступеню відпрацьовує викладачеві згідно з графіком консультацій та відпрацювання пропущених занять.

Мобільні пристрої: користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття є неприпустимими (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача).

Поведінка в аудиторії: дотримання тиші серед здобувачів на семінарських заняттях, робоча дискусійна атмосфера на заняттях під час опитування; дотримання етики академічних взаємовідносин.